

nése időpontjára is felmondhassa. Ezért mondja ki a rendelet, hogy ezek a bérletek már 1933. évi november hó 1.-ére, tehát a korlátozások megszűnésének időpontjára is felmondhatók, még pedig 1933. évi február hó 28-ig bezárólag.

Ha a rendelet általában lehetővé kívánta volna tenni ezen bérleteknek a korlátozások hatályon kívül helyezésének időpontjára szóló, de még a korlátozó rendelkezések fennállása alatt való felmondását, úgy azt kellett volna kimondania, hogy ezen bérletek 1933. évi november hó 1.-ére már a helyi szokás vagy helyi lakbérleti szabályrendelet intézkedései szerint, rendes felmondással felmondhatók. A rendelet azonban erről említést nem tesz, erre sehol még csak következtetni sem enged s így megállapítható, hogy az a bérbeadó, ki valamely kötöttforgalmú lakás vagy egyéb helyiség bérletét legkésőbb 1933. évi február hó 28-ig nem mondta fel, 1933. évi november hó 1.-ére, az felmondással most már csak 1933. évi november hó 1.-e után élhet, még pedig legkorábban 1934. évi május hó 1.-ére szóló hatállyal. Ezzel aztán a felmondásra vonatkozó korlátozások végképpen megszűnnek.

Dr. Jablonkay Géza.

Perköltség aranypengőben. A Kúria IV. tanácsa, más tanácsokkal ellentétben, a perköltséget aranypengőben állapítja meg. Ez az állandó gyakorlat veti fel azt a kérdést, szükséges-e az aranypengőben való marasztalás kifejezett kimondása, más szóval: nem változna-e át az egyszerűen pengőben kimondott költségmarasztalás aranypengőre akkor, ha esetleg megkezdődne — amiről egyébként jelenleg tudommal nincs szó — az aranypengő hivatalos jegyzése. A kérdés megérdemli a vizsgálatot és konklúzió gyanánt előre kell bocsátanom azt, hogy a IV. tanács gyakorlatát tartom helyesnek és követendőnek. Kifejezett rendeleti intézkedés arra nézve, hogy a bírói határozatoknak arany pengőre kell szólniok és hogy akár a rendeletek életbelépte, vagy akár az aranypengő jegyzése előtti időben megállapított költségben való marasztalás aranypengőben értendő, nincs; kivételt csak a telekkönyvi hatóságok végzései képeznek. Az első aranypengőrendelet (4560/1931. M. E. sz. r.) 1. §-a szerint aranypengőre fordulnak át az ezen rendelet életbelépte előtt *mágnjogi címen keletkezett* követelések. Ez a rendelkezés kifejezetten hatályon kívül helyezve nincs. A második (4.600/931. M. E. sz.) rendelet 1. §-a az alaprendelet egy másik szakaszát helyezve hatályon kívül, kimondja, hogy az aranypengő első jegyzése előtt keletkezett *jogügyletből* eredő pengőtartozás fordul át ex lege aranypengőre. Hogy ez a két rendelkezés hogyan viszonylik egymáshoz, ide nem tartozó kérdés (l. *Kohner* cikket a *Keresk. jog* 1931. évf. 162. oldalán). Annyi azonban következik, hogy az ítéleti tőke és kamatmarasztalások, minthogy

azok magánjogi címből eredésén az ítéleti megállapítás nem változtat, eo ipso átfordulnak aranypengőre; mindenesetre áll ez az ügyletből eredőkre, viták képzelhetők a mástermészetű marasztalási összegekre nézve, ahol szintén a viták lehetőségét küszöbölne ki, ha az ítéleti tőke és kamatmarasztalás kifejezetten aranypengőre szólna. Viszont az ítéletben megállapított költség sem magánjogi jogcímből nem ered, jogügyletből még kevésbé. Nem kétséges, hogy az aranypengőrendeletek, melyek célja az *ex lege* valorizálás volt, ezt az eredményt nem akarták és nem kívánták épp a perköltségek követelését kivenni az általános szabály alól. Minthogy azonban a rendeletek kifejezőmódja nem szerencsés, helyes lenne, ha a perköltség megállapítása mindenkor aranypengőben történnék. *Dr. Vági József.*

Hatályos-e a kereskedelemügyi miniszter felhívására utólag bemutatott kartelmegállapodás? Két nézet áll egymással szemközt.

Dr. Geszti Andor szerint a karteltörvény 1. §-ában körülírt megállapodásnak vagy határozatnak a törvényben megszabott bemutatási határidő eltelte után, felhívásra vagy önként való bemutatása nem változtat a megállapodás vagy határozat érvénytelenségén.¹⁾

Dr. Ranschburg Nándor: Karteljog című alapvető munkájában odakonkludál, hogy az elmulasztott bemutatásnak a miniszter felhívására vagy önként történő pótlása valóban *pótolja* az addig elmulasztott bemutatás hatályát és visszahatóan érvényessé teszi a megállapodást (l. Karteljog 54. old.)

A következőkben vizsgálni óhajtjuk, hogy a megállapodás vagy határozat hatályának szempontjából milyen következményekkel jár a megállapodásnak vagy határozatnak a 15 ill. 45 napi határidőn túl, miniszteri felhívásra történő bemutatása? (Nem kívánunk most azzal a kérdéssel foglalkozni, hogy mi történik, ha a határozatot vagy megállapodást — annak bírói határozattal való érvénytelenítése előtt — *önként* mutatják be. Dr. Ranschburg az ilyen bemutatásnak is visszaható érvényességet tulajdonít.)

Az 1931: XX. t.-c. 2. §. 4. bek.-e szerint, — ha elmulasztotta a bemutatás — a miniszternek joga van a „bemutatás *teljesítésére*“ a mulasztó felet felhívni. A törvény szóhangzatából kitűnőleg, ha a kötelezett fél a miniszteri felhívásnak eleget tesz, úgy ő teljesítette a bemutatást. Ha a törvény az ilyen utólagos bemutatásnak más hatályt kívánt volna tulajdonítani, mint a rendes határidőben eszközölt bemutatásnak, úgy kétségkívül nem használta volna a „bemutatás“ és a „bemutatás teljesítése“ ki-

¹⁾ V. ö. Dr. Geszti Andor: A mulasztás a karteltörvényben c. cikkével. Megjelent: Jogtudományi Közöny 1932. év 47. szám.